

GIRÓ i TORÀ, Josep

Farmacèutic i naturalista. Va néixer a Vic el dia 15 de febrer de 1813. Estudià al Seminari de Vic, on el 1828 va defensar les conclusions de filosofia, estudis que va acabar el 1830. La necessitat de fer-se càrrec de la farmàcia familiar el va obligar a deixar el Seminari per traslladar-se a Barcelona per tal de cursar els estudis de farmàcia al Col·legi de Sant Victorià. En el registre d'ingrés en aquesta institució podem llegir aquesta descripció: «José Giró y Torá. Natural de Vich. Diòcesi de la misma. Estatura regular. Color blanco. Pelo castaño claro. Nariz regular. Ojos azules». Després d'obtenir el batxillerat en farmàcia el 1834 i la llicenciatura el 1836, va sol·licitar el grau de doctor que li va ser concedit el 1844. Amb la creació del Col·legi de Segon Ensenyament del Seminari de Vic, se li va presentar l'oportunitat de dedicar-se professionalment a l'ensenyament. Amb aquesta finalitat el 1846 va obtenir una regència de segona classe d'història natural a la Universitat de Barcelona que li permetia de ser reconegut com a professor d'aquesta assignatura. Giró va ser un home estretament lligat a l'evolució ciutadana i cultural de Vic. Va participar en la primera Guerra Carlina, arribant al grau de capità de la Milícia Nacional. El 1837, amb només vint-i-quatre anys, va ser nomenat alcalde segon de Vic, càrrec que tornaria a ostentar el 1854 per passar a ser alcalde entre el 1863 i el 1865. Va ser fundador del Círcol Literari de Vich i el seu interès per les lletres el va portar a ser membre corresponent de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona i estret col·laborador de Manuel Milà i Fontanals en la recollida de cançons populars osonenques per a la confecció del seu *Romancerillo Catalán*.

Va ser també membre corresponent de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona i subdelegat de Farmàcia al partit de Vic. Josep Giró va rebre una sòlida formació com a naturalista al Col·legi de Sant Victorià de Barcelona, on va ser deixeble del prestigiós naturalista Agustí Yañez i Girona (1789-1857), autor de les *Lecciones de Historia Natural*, obra amb nombroses reedicions i que va esdevenir un referent bàsic de l'ensenyament de les ciències naturals a l'Espanya del segle XIX. De ben segur que aquests coneixements van ser els que van decidir les autoritats educatives del Seminari a comptar amb ell com a professor d'història natural al Col·legi de Segon Ensenyament, càrrec que va exercir durant trenta-set anys (1845-1881). La història natural s'impartia a l'últim any dels estudis de secundària i Giró va utilitzar com a llibre de text els *Elementos de historia Natural* que Gervasi Costa* havia redactat expressament per als alumnes del Seminari. Les classes de Giró, tanmateix, no es limitaven a l'estricta seguiment del llibre de text, sinó que les explicacions es complementaven amb la demostració pràctica que permetien els materials del Museu d'Història Natural del mateix Seminari. Giró era l'encarregat d'aquest Museu. Durant els anys que s'estigué al capdavant de la Càtedra d'Història Natural no va deixar de tenir-ne cura i d'incrementar-ne els fons amb mostres que arribaven a Vic des de tot el món. Giró dissecava les aus i la resta d'animals quan morien després de ser estudiats, i procurava obtenir tota mena de minerals, plantes i animals dissecats per engruixir el Museu. Amb vista a això, el curs 1845-1846 el Seminari compra «una porción de aves americanas disecadas compradas en Barcelona para la historia natural». El curs següent, «un ave Buytre que envió de Gombren el Rndo. Puigcarbó, una Aguila imperial viva venida de los Pirineos i una colección en grande de mariscos muy hermosos de la China y de Filipinas». El curs 1847-1848, «un corderito monstruo venido de la Vall de Andorra, un esqueleto humano para la historia natural, un lobezno de seis meses». El curs

següent, «un herbario de unas siete cientos plantas». Durant el curs 1858-1859, «el ave del paraiso y dirección y montura del grande javah para el museo». I el curs 1859-1860: «una ave grande resplandeciente llamada Cucuzú». De totes les col·leccions que posseïa el Museu d'Història Natural del Seminari n'hem de destacar l'herbari, avui encara conservat en part. Aquesta col·lecció botànica va ser elaborada entre 1845 i 1879 i recull prop de cinc-cents exemplars provinents majoritàriament d'Osona però amb força referències de diversos indrets de la Península. La seva finalitat era la d'esdevenir un instrument pedagògic més per a l'ensenyament de les ciències naturals. Es va anar confeccionant amb el pas dels anys i tenim la certesa que al darrere hi estava Josep Giró, que en tenia cura i l'utilitzava en les seves classes. Tanmateix, en els inicis de la col·lecció també hi van participar Francesc d'Assís Aguilar* i Joaquim Salarich. L'herbari se'ns presenta en plec relligats en volums on les plantes estan ordenades per famílies d'espècies. A cada plec, a banda d'haver-hi l'exemplar assecat i premsat, hi trobem una fitxa informativa que ens subministra el nom científic de l'espècie, els noms vulgars en castellà i català, la localitat i data de recol·lecció i, en alguns casos, els noms d'Aguilar o de Salarich com a supervisors de la recol·lecció. Actualment se'n conserven setze volums, un dels quals conté plantes repetides, usat possiblement per fer intercanvis amb altres herbaris o simplement per reunir exemplars classificats sense adonar-se que ja constaven en la col·lecció. Actualment aquest herbari resta oblidat en una fosca dependència de l'antic edifici del Seminari. És una llàstima que un testimoni tan important de l'activitat científica i docent de la ciutat de Vic estigui tan oblidat. Seria convenient rehabilitar-lo per fer un just homenatge a la institució i als homes que el van fer possible. Amb aquests recursos i amb la disponibilitat del professor, les classes d'història natural del Seminari sembla que gaudien de la requesta dels seus alumnes, almenys així ens ho testimonia un dels antics alumnes,

el canonge Jaume Collell, quan en les seves *Memòries d'un noi de Vic* ens diu: «Vaig tenir la sort un vespre de trobar-m'hi amb Don Josep Giró i Torà, apotecari, catedràtic d'Història Natural al Seminari. Los qui poden recordar-se de dit senyor, per haver assistit a sa classe (ara ja serem poquíssims a Vic) saben que el senyor Giró, (en Torà, com deia la gent) tenia una gran facilitat de paraula, s'expressava ab molta correcció, i fins en la conversa familiar prenia fàcilment lo to oratori». La carrera docent de Josep Giró es va completar ocupant la Càtedra de Matemàtiques de l'Ajuntament de Vic de 1847 a 1851. Va deixar diverses obres sobre ciències naturals inèdites. En destaquem unes *Observaciones acerca de la naturaleza física y mineralógica de la Comarca y Partido de Vich*, els treballs sobre geologia *Aspecto físico y geológico de los terrenos de la comarca de Vich* i les *Notas geológicas*; sobre química, el *Fosfato básico de cal gelatinoso*, i sobre botànica, *Coníferas gigantescas y consideraciones sobre su distribución*. També va quedar inèdita l'obra *Museo Universal (Triquina, Lengua semítica, Templos cristianos)*.

Bibliografia

Observaciones acerca de la naturaleza física y mineralógica de la Comarca y Partido de Vich. [Inèdit.]

Aspecto físico y geológico de los terrenos de la comarca de Vich. [Inèdit.]

Notas geológicas. [Inèdit.]

Fosfato básico de cal gelatinoso. [Inèdit.]

Coníferas gigantescas y consideraciones sobre su distribución. [Inèdit.]

Museo Universal (Triquina, Lengua semítica, Templos cristianos). [Inèdit.]

Fonts: 1, 31, 35, 220, 230 i 231.